

Prof. dr hab. Alfred Lutrzykowski

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku

Miejsce zamieszkania: 90-368 Łódź, ul. Piotrkowska 182 m. 78

e-mail: alfredlutrzykowski@hotmail.com

tel. kom.: 662 050 690

**O c e n a osiągnięć naukowo-badawczych, dorobku dydaktycznego
oraz aktywności naukowej i popularyzatorskiej Pani dr Agnieszki
Lipskiej-Sondeckiej¹**

Pani dr *Agnieszka Lipska-Sondecka* ukończyła studia wyższe na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego, uzyskując tytuł zawodowy magistra politologii. Habilitantka ukończyła również studia podyplomowe dla kadr administracyjnych w Studium Integracji Europejskiej Uniwersytetu Szczecińskiego. Posiada również certyfikat uczestnictwa w Zespole Ekspertów Zewnętrznych ds. Analiz Delphi Narodowego Programu Foresight Polska 2020 oraz certyfikat Weiterbildungskurs für Nachwuchs-und Führungskräfte der polnische Landwirtschaft zur EU-Agrarpolitik.

W czerwcu 2003 r. uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce nadany na podstawie rozprawy pt. *Samorząd terytorialny Republiki Federalnej Niemiec, Szwecji i Hiszpanii. Analiza porównawcza*. W latach 1998 – 2007 pracowała na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Politechniki Koszalińskiej, początkowo na stanowiskach asystenta, a od 2003 r. na stanowisku adiunkta. W latach 2007 – 2010 była adiunktem w

¹ Ocena niniejsza została przygotowana w ramach postępowania habilitacyjnego dr Agnieszki Lipskiej-Sondeckiej zgodnie z zasadami ustalonymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. 2001 r. Nr 196, poz. 1165). Ocena obejmuje dorobek wskazany w *Wykazie opublikowanych prac naukowych /.../, s. 1-5*, znajdującym się w dokumentacji, ze szczególnym uwzględnieniem rozprawy pt. *Transformacja administracji publicznej w Polsce. Od upadku realnego socjalizmu do członkostwa w Unii Europejskiej*. (Wydawnictwo ASPRA-JR. Warszawa 2015, ss. 345) oraz osiągnięcia dydaktyczne, osiągnięcia w zakresie współpracy naukowej i popularyzacji nauki.

Podstawa prawna: decyzja Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów z dnia 1 września 2015 r., nr BCK-I-L-7866/15 [w:] pismo Przewodniczącego Centralnej Komisji do Dziekana Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Instytucie Polityki Społecznej i Stosunków Międzynarodowych Politechniki Koszalińskiej. Od lipca 2010 r. pracuje na Wydziale Humanistycznym Koszalińskiej Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych; jest Rektorem tej Uczelni.

W okresie po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka zgromadziła może niezbyt okazały ilościowo, ale wartościowy dorobek naukowy. Poza monografią *Transformacja administracji publicznej w Polsce. Od upadku realnego socjalizmu do członkostwa w Unii Europejskiej*, opublikowała dwie monografie, z których jedna (*Samorząd terytorialny Republiki Federalnej Niemiec, Szwecji i Hiszpanii*. Koszalin 2005), jako nieznacznie zmieniona rozprawa doktorska, nie podlega ocenie w niniejszym postępowaniu. Ponadto jest autorką dziewięciu artykułów ogłoszonych w czasopismach naukowych (w czterech przypadkach jest współautorką, a w pięciu wyłączną autorką) oraz trzynastu opracowań będących rozdziałami w monografiach (w jednym przypadku jest współautorką). Ogólna suma punktów oceny bibliometrycznej wynosi 108.

Zainteresowania naukowe Habilitantki obejmują głównie problematykę administracji publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem struktur administracyjnych samorządu terytorialnego w Polsce i w innych państwach Unii Europejskiej. Wykazany dorobek naukowy w formie publikacji potwierdza, że w swoich badaniach porusza się Ona w kręgu teoretycznych (modelowych) kwestii badanych instytucji oraz praktycznego wymiaru funkcjonowania administracji publicznej i samorządu terytorialnego. Ponadto część Jej opracowań ma charakter komparatystyczny, ukazujący rozwiązania organizacyjne oraz funkcjonowanie organów i instytucji administracji publicznej i samorządu terytorialnego w różnych państwach. Ich Autorka konsekwentnie śledzi i wskazuje podobieństwa i różnice struktur i zasad działania badanych instytucji. W ostatnich latach w Jej publikacjach pojawił się nowy aspekt owej komparatystyki: analizuje Ona bowiem stopień obecności w poszczególnych narodowych systemach organizacyjnych administracji i samorządu tzw. standardów europejskich. W jednej z tych publikacji już sam tytuł wskazuje na krytyczny ogląd Autorki owych standardów, chętnie przez niektórych badaczy i polityków traktowanych jako autoteliczna wartość wyznaczająca kierunek integracji europejskiej. Zdarza się w dyskusjach, iż pojęcie to bywa stosowane jako argument w dyskusji z oponentami bądź sceptykami wobec interpretowania integracji jako procesu będącego

konwergencją prowadzącą do ujednolicenia struktur administracyjnych i samorządowych w skali Unii Europejskiej.

W całościowym ujęciu dorobku naukowego Pani dr A. Lipskiej-Sondeckiej trudno byłoby wyznaczyć linię delimitacyjną obu wskazanych obszarów Jej badawczej aktywności (administracja publiczna i samorząd terytorialny). Wynika to z faktu oczywistych, merytorycznych związków problematyki administracji publicznej i samorządu terytorialnego. Jest to wyraźnie jednorodna całość tematyczna. Dlatego stwierdzenie, jakie nasuwa się po zapoznaniu się z Jej publikacjami, że jest to dorobek monotematyczny nie jest oceną w najmniejszym choćby stopniu deprecjonującą ten dorobek. Wręcz przeciwnie – Habilitantka jest *wąską specjalistką* w najlepszym (i pożądanym) tego sensie. Jest dzięki temu autorką wyrazistą i rozpoznawalną coraz bardziej w gronie badaczy problemów współczesnej administracji publicznej i samorządu terytorialnego w Polsce i w innych państwach europejskich.

Należy także podkreślić, że łączenie badań i rozważań dotyczących obu tych, jak zaznaczyłem wyżej, jednorodnych obszarów przedmiotowych pozwala w szerszej, systemowej perspektywie ukazywać mechanizmy współczesnej administracji publicznej, której integralnym ogniwem jest administracja samorządowa. W rezultacie przedstawione do oceny publikacje przynoszą bogaty zasób wiedzy i informacji o stanie badanych struktur. Przejrzystość metodologiczna rozważań i wysoki poziom refleksji teoretycznej zdecydowanie podnoszą walory poznawcze i ekspertyzowo-diagnostyczne poszczególnych prac Habilitantki. Szczególne miejsce pod tym względem przypada rozprawie wskazanej jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach i tytułach, której znacznie więcej uwagi poświęcę w dalszej części niniejszej recenzji.

W ocenianych opracowaniach Autorka umiejętnie łączy klarowny opis, systematyzujący badany przedmiot, z rozważaniami o charakterze i celu eksplikacyjnym. Czytelnik otrzymuje więc wyraźnie naszkicowany obraz badanych instytucji, a następnie dowiadyuje się, *dłaczego* są one właśnie takie, dlaczego mają określoną strukturę i czemu służą. Harmonijne, koherentne kojarzenie obu tych wątków – deskrypcyjnego i eksplanacyjnego – nie jest mocną stroną wielu istniejących już publikacji z tego zakresu. Przeważa w nich trywialny opis, a niekiedy fascynacja danymi ilościowymi. Na tym tle opracowania Pani dr Agnieszki Lipskiej-Sondeckiej zdecydowanie wyróżniają się dyscypliną tematyczną (przedmiot badań wyznacza ciągle główny nurt

analizy), metodologicznym łaodem i dyscypliną rozważań. W opublikowanych opracowaniach udaje się Jej unikać *chowanki za parawanem metodologii*, jak to nadzwyczaj celnie ujął Stanisław Andreski².

W rozprawie habilitacyjnej Autorka w syntetycznej formie informuje czytelnika o metodach jakie stosowała prowadząc badania i przygotowując ich opracowanie. Pewien niedosyt może oczywiście budzić nadmierna skrótowość we wskazywaniu i charakteryzowaniu poszczególnych metod. Dotyczy to zwłaszcza zbyt lakonicznego, moim zdaniem, stwierdzenia: *W prezentowanej pracy narracja ma zarówno charakter podejścia diachronicznego, jak i synchronicznego*” (s. 15). Kolejne zdanie przy tym brzmi: *Pozwoliło to na prześledzenie problematyki ewoluowania administracji...*”. Zdanie to, mające zapewne w zamyśle Autorki objaśniać oba *podejścia*, może raczej czytelnika wprowadzić w błąd niż mu je przybliżyć. Nie grzeszy również precyzją oświadczenie, że Autorce chodziło o *problematykę ewoluowania*; z pewnością miała na uwadze *proces zmian*. Zresztą prace Habilitantki nie mają charakteru analiz historycznych, które cechuje podejście diachroniczne, eksponujące ciągi następstwa określonych zdarzeń bądź splotów zjawisk i procesów.

Przedstawiona monografia ma zdecydowanie charakter przedmiotowo-chronologiczny, co potwierdzają cezury czasowe uwidocznione w jej podtytule (*Od upadku realnego socjalizmu do członkostwa w Unii Europejskiej*). Mimo tych zastrzeżeń, moim zdaniem, lektura prac Pani dr Agnieszki Lipskiej-Sondeckiej potwierdza umiejętność doboru właściwych metod badawczych i praktycznego ich dyskontowania w toku gromadzenia źródeł oraz sporządzania naukowych tekstów. Można zatem stwierdzić, że Pani Doktor zna i właściwie interpretuje dyrektywy metodologiczne oraz skutecznie korzysta z nich w swoich badaniach, oszczędzając czytelnikowi zbędnych cytatów definicji i komentarzy dotyczących metod czy technik badawczych.

Autorka w swoich publikacjach konsekwentnie poszukuje czynników, które determinują, np. debatę poświęconą samorządowi terytorialnemu, modelowi administracji publicznej w Polsce okresu transformacji ustrojowej czy odniesieniom rozwiązań istniejących w poszczególnych państwach do wzmiankowanych już standardów europejskich. Takie ujęcie badanych problemów jest niezwykle cenne i poznawczo owocne, zwłaszcza przy

² Idem, *Czarnoksiężstwo w naukach społecznych*. Oficyna Naukowa. Warszawa 2002, s. 116.

uwzględnieniu procesów globalizacyjnych i integracyjnych w przestrzeni europejskiej.

Ukazywanie szerszego kontekstu, poprzez wychodzenie poza polskie rozwiązania i narodowe uwarunkowania, jest widoczne w większości publikacji Habilitantki. Można przypuszczać, że mamy tu do czynienia ze świadomym wyborem takiej właśnie komparatystycznej i wielokontekstowej orientacji badawczej. Widoczne to już było w pracy pt. *Samorząd terytorialny Republiki Federalnej Niemiec, Szwecji i Hiszpanii*, powstałej na podstawie Jej rozprawy doktorskiej. Słusznie więc Pani Doktor postanowiła podążać tą drogą poszukiwań, choć niełatwą, bo wymagającą ciągłego odnajdywania odniesień do rozwiązań i stanu administracji publicznej poza rubieżami naszego kraju. Autorka porównuje więc polskie instytucje i zasady ich funkcjonowania ze stanem ich odpowiedników w innych państwach, uwzględniając przy tym występujące zjawiska i procesy we współczesnym świecie oraz związane z tym wzywania, jakie przed administracją i samorządem pojawiają się dzisiaj.

Analiza procesów przemian polskiej administracji w ostatnim ćwierćwieczu, przeprowadzona w sposób logiczny i przekonujący, jest podstawą (nieśmiało niestety) sformułowanych kilku, trafnych moim zdaniem, hipotez prognostycznych dotyczących możliwego kierunku dalszych zmian polskiej administracji publicznej i stosunkowo jasno rysujących się tendencji rozwojowych. Autorka ma na uwadze głównie procesy zachodzące w otoczeniu społecznym, wobec którego administracja publiczna spełniać powinna rolę służebną. To one, Jej zdaniem, wyznaczać będą kierunki i charakter jej nieustannej transformacji. Procesy te wymagają, *by administracja skierowana była ku przyszłości – dostatniej i bezpiecznej*, napisała Pani Doktor w ostatnim zdaniu swojej rozprawy habilitacyjnej. Przesadą byłoby oczekiwać bardziej przekonującej konkluzji rozważań zawartych w tej pracy i innych opracowaniach Habilitantki. Ewentualny zarzut ogólnikowości i „oczywistej oczywistości”, jak by orzekł pewien polityczny guru, należy jednak w tym przypadku *a limine* oddalić.

W tej rozprawie, a właściwie na jej zakończenie, trudno byłoby sformułować bardziej znaczące i lapidarne podsumowanie. Dodać można jedynie, iż to właśnie brak spojrzenia w przyszłość i dogmatyczne przekonanie o słuszności przyjmowanego modelu państwa, opartego na koncepcji *jedności i niepodzielności władzy*, doprowadziły do erozji i ostatecznie upadku systemu *realnego socjalizmu*. To swoiste zasklepienie doktrynalne nakazywało traktować

aparatu administracyjnego państwa jako historycznego herosa, który miał zbudować podstawy komunizmu uznawanego za ostateczny cel ludzkości i jego *królestwo wolności*. Tymczasem najnowsza historia, do której Habilitantka ciągle odwołuje się, dowiodła, że *tamten program* był nierealną projekcją opartą na materialistyczno-dialektycznym przekonaniu, że można stworzyć projekt tego, co jest w istocie nieprojektowane. Systemu społecznego nie da się jednak zaprojektować i zrealizować tak, jak może to mieć miejsce w przypadku opanowywania żywiołów przyrody i wykorzystywania praw przyrodniczych dla konstruowania urządzeń technicznych.

Zachowania wielkich ludzkich zbiorowości podlegają innym prawidłowościom, są mianowicie nieprzewidywalne z uwagi na nie do końca poznaną naturę gatunku *homo sapiens*³. Są one w zasadzie nieprzewidywalne, choć wielu dyktatorom wydawało się, że można społeczeństwo zdyscyplinować, zastraszyć, sterroryzować i zmusić do zaprojektowanych zachowań. Wypada jednak żałować, że Autorka nie rozwinęła nieco szerzej tych kwestii, co mogłoby jeszcze pełniej wyjaśniać i mocniej uzasadniać tezę o nieuchronności upadku *tamtego systemu* oraz Jej (słuszne) twierdzenie o roli administracji jako narzędzia, *za pomocą którego ośrodek dyspozycji politycznej realizował swoje w znacznym stopniu nierealistyczne, utopijne wizje społeczne i gospodarcze* (Wstęp, s. 15).

W przedstawionych do oceny opracowaniach Pani Doktor nieustannie przewija się wątek dotyczący istoty administracji i jej roli w układzie mechanizmów organizowania życia zbiorowego i kierowania nim. Autorka wielokrotnie przypomina o jej służebnej ale i podmiotowej roli w demokratycznym systemie władzy publicznej. Myśl tę odnajdujemy w rozprawie habilitacyjnej oraz w opracowaniach poświęconych terenowym ogniwom władzy samorządowej, gdzie rola administracji lokalnej jest trudna do przeszacowania z punktu widzenia realizacji zadań publicznych. Powtarzającym się motywem, traktowanym jako swego rodzaju motto rozważań, jest odwoływanie się do etymologii *administracji* (łacińskiego *administrare*). Autorka w udany sposób odczytuje współczesny sens tego słowa/pojęcia.

W tej części recenzji chciałbym jeszcze wskazać na kolejny ważny aspekt badań i publikacji Pani dr Agnieszki Lipskiej-Sondeckiej. Jest nim

³ Szerzej pisałem o tym w książce *System władzy publicznej Polski Ludowej. Od Manifestu PKWN do Konstytucji PRL*. Wydawnictwo ECE. Toruń 2013, s. 39 inast.

multidyscyplinarność⁴ Jej warsztatu badawczego oraz wyników badań referowanych w kolejnych publikacjach. Pani Doktor nie tylko (obficie) korzysta z dorobku w postaci opracowań przedstawicieli nauk prawnych (w tym dyscyplin: *prawo* oraz *nauki o administracji*) oraz nauk społecznych (*nauki o polityce i socjologia*) i nauk ekonomicznych (*ekonomia, nauki o zarządzaniu*) ale także sama stosuje metody właściwe tym dziedzinom i dyscyplinom nauki. Potwierdzają to prawie wszystkie przedłożone do oceny opracowania, w których Autorka ze znanstwem i powodzeniem stosuje np. analizę źródeł prawnych i analizę prawnoinstytucjonalną.

I tu znowu pojawić się musi szczypta *gorzkiej soli*. Dlaczego Pani Doktor jakby mimochodem jedynie wspomina o metodzie *analizy materiałów źródłowych, w tym licznych dokumentów*? (rozprawa habilitacyjna, Wstęp, s. 15). Czy nie należało w syntetyczny sposób opisać te źródła i dokumenty, co podnosiłoby poziom transparentności rozważań? Czytelnik otrzymałby ewidentny dowód, że Autorka nie uwodzi go swoją erudycją i elokwencją, lecz wciąż bazuje na *twardych źródłach*. Na takich zasadach opiera się wszak prawoznawstwo, socjologia, nauki o zarządzaniu i nauki ekonomiczne. Habilitantka, ujmując to sumarycznie, potrafi jednak, z korzyścią dla własnych badań, sięgać po dorobek innych dziedzin i dyscyplin naukowych. To zaś jest nadzwyczaj pożądaną cechą warsztatu i umiejętności politologa, który dążąc do opisanego i wyjaśnienia określonych instytucji i fenomenu ich funkcjonowania powinien ukazywać je w jak najszerszym spektrum współczesnej wiedzy gromadzonej przez przedstawicieli i całe środowiska różnorodnych *obszarów wiedzy*. Cały dorobek naukowy, w tym monografia habilitacyjna Pani Doktor, jednoznacznie kwalifikują się do nauk o polityce. Wskazywana wielodyscyplinarność podnosi jego walory teoretyczne, diagnostyczne i również praktyczne (aplikacyjne).

Kluczowe znaczenie dla oceny dorobku naukowego Habilitantki ma monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu *ustawy o stopniach i tytułach*. Swoją opinię w tej kwestii (we wcześniejszej części niniejszej recenzji przedstawiłem szereg uwag dotyczących także bezpośrednio tej rozprawy) rozpocznę od uwagi dotyczącej tytułu tej monografii i jego adekwatności wobec treści pierwszego rozdziału pracy, w którym przedstawione są przekształcenia administracji państwowej PRL w latach

⁴ Świadomie używam pojęcia „multidyscyplinarność” lub „wielodyscyplinarność” a nie „interdyscyplinarność”. To ostatnie pojęcie jest w moim przekonaniu niejasne.

siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Tymczasem tytuł wyraźnie wskazuje cezurę początkową: upadek *realnego socjalizmu* (chodzi więc o wydarzenia po Okrągłym Stole). Autorka mogła to z łatwością uzasadnić we *Wstępie*, wskazując na konieczność ukazania stanu administracji w schyłkowej fazie Polski Ludowej, co w procesie budowy nowego, demokratycznego modelu administracji publicznej stanowiło trudne dziedzictwo po poprzedniej formacji. Przypomnienie (rzeczowe i obiektywne) stanu polskiej administracji w końcowej fazie ustroju socjalistycznego było oczywiście niezbędne, a początek podtytułu monografii mógłby brzmieć: *Od schyłkowej fazy realnego socjalizmu do ...* Właśnie ! do jakiego momentu ? Końcowa część podtytułu brzmi: *do członkostwa w Unii Europejskiej*. Praca natomiast zawiera stosunkowo obszerny rozdział III poświęcony procesom dokonującym się w administracji publicznej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Niezależnie od tych uwag, chcę podkreślić intencjonalną trafność ujęcia tytułu monografii, która w przystępnej formie dostarcza cennej wiedzy pozwalającej poznać czy choćby tylko przypomnieć stan polskiej administracji z okresu przełomu ustrojowego oraz wymiar zadań, jakie stały w tym zakresie przed siłami politycznymi, które przystąpiły do demokratycznej przebudowy systemu władzy publicznej. Zadanie zbudowania nowej administracji było jednym z pierwszoplanowych i niełatwych zadań. Akcesja do Unii Europejskiej była rzecz jasna istotnym momentem w kształtowaniu polskiej administracji publicznej oraz przyniosła silny impuls w jej marszu ku nowoczesności.

Z podniesionymi wyżej kwestiami wiąże się treść przedstawionej we *Wstępie* rozprawy hipotezy badawczej, która określa wstępne założenia poszukiwań i artykułuje problemy będące przedmiotem rozważań. Autorka, słusznie w mojej ocenie, ujęła hipotezę w formie kilku rozbudowanych zdań pozwalających na wysoce precyzyjne zwerbalizowanie swoich poglądów i ocen fenomenu systemowych przemian modelu administracji we wskazanym przedziale czasowym (zob. s. 13). Zabrakło tu jednak może jednego tylko zdania dotyczącego procesu tytułowej transformacji administracji publicznej po przyjęciu Polski do Unii Europejskiej, choć spośród sześciu pytań badawczych dwa z nich dotyczą okresu poakcesyjnego. Ta niekonsekwencja nie odbiła się jednak negatywnie na toku i zakresie rozważań zawartych w rozprawie. Poświęcony jest temu cały jej rozdział III (*Polska administracja publiczna po akcesji do Unii Europejskiej*).

Treść rozprawy jest adekwatna wobec tytułu i założeń sformułowanych w hipotezie badawczej. Chciałbym tu wskazać na rozważania zawarte w ostatnim (IV) rozdziale pracy i sam jego tytuł: *Ku nowoczesnej administracji*, lapidarnie ale jakże znacząco określający warunki jej efektywności i społecznej aprobaty. W tym miejscu chcę jeszcze zatrzymać się nad pewnym ważnym stwierdzeniem Autorki, które koresponduje z Jej licznymi przypomnieniami o służebnej roli administracji publicznej. Na s. 281 dowiadujemy się (nota bene nie po raz pierwszy), że *dźwiga ona główny ciężar realizacji tzw. wielkiej czwórki oczekiwań społeczeństwa wobec władzy publicznej*. To trafna i błyskotliwa konstatacja. Tylko dlaczego Autorka nie dopowiedziała, że owa tajemnicza *wielka czwórka* to pomysł (między innymi) prof. Jana Pakulskiego, od wielu lat pracującego w Australii?

W podsumowaniu uwag i ocen dotyczących rozprawy habilitacyjnej z pełnym przekonaniem stwierdzam, że stanowi ona znaczny wkład w dzieło poznawania struktur i zasad funkcjonowania polskiej administracji publicznej w okresie od schyłku realnego socjalizmu, praktycznie do ostatnich lat. Praca ta zdecydowanie rozszerza naszą wiedzę o istocie i charakterze administracji publicznej, jej funkcjach oraz pozycji w systemie władzy publicznej. Konstrukcja pracy jest prawidłowa, logiczna, koherentna i przekonująca. Zamieszczony na końcu monografii obszerny *Aneks* poważnie wzbogaca rozważania w niej zawarte. To samo dotyczy bogatego zestawienia *Źródła i literatura*. Sformułowane wyżej krytyczne uwagi w najmniejszym stopniu nie podważają jej teoretycznych i metodologicznych walorów. Są to uwagi o charakterze postulatów perfekcjonistycznych, a większość z nich jest wyrazem mojego osobistego stanowiska w podnoszonych kwestiach.

Pozostałe opracowania stanowiące ważną część osiągnięć naukowych Habilitantki oceniam również jako znaczące pozycje w Jej rozwoju naukowym i dorobku badawczym. Dominuje w nich problematyka samorządu terytorialnego podejmowana z pozycji politologa, który zna dobrze arkana badań socjologicznych, prawniczą sztukę analizy formalno-dogmatycznej przepisów prawnych czy wreszcie warsztat specjalisty do spraw zarządzania strukturami lokalnymi. Ważną zaletą wielu tych opracowań jest odwoływanie się do społecznej empirii, co podnosi walory poznawcze i umacnia ich pragmatyczny, aplikacyjny charakter. Takie wartości posiadają między innymi artykuły naukowe poświęcone *Projektowi „Parsęta”* realizowanemu przez Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty (zob. wykaz artykułów w czasopiśmie

naukowych, poz. 4) oraz rozwiązywaniu trudnych problemów repatriacji w latach 1998-2008 w mieście i gminie Karlino (tamże, poz. 6). Interesujące jest też opracowanie poświęcone sprawom rozwoju regionu w *oczach młodych*, będący wartościową, profesjonalną analizą realizacji projektu pod tą nazwą w okresie czerwiec – wrzesień 2009 r. na obszarze działania Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty (tamże, poz. 7) . W tych opracowaniach Autorka pokazała się jako profesjonalny znawca i aktywny uczestnik rozmaitych form współpracy samorządu terytorialnego i tzw. trzeciego sektora. Stosunkowo często w opracowaniach tych pojawia się komparatystyka uwzględniająca polskie, niemieckie i szwedzkie struktury samorządowe oraz ich doświadczenia.

Część opracowań opublikowanych w czasopismach naukowych oraz jako rozdziały w monografiach stanowiła swego rodzaju relację z prowadzonych przez Panią Doktor badań, których podsumowaniem jest omawiana wyżej monografia. Oczywiście zarówno ich tematyka jak i *głębia badawcza* niejednokrotnie wykraczały poza realizowany plan badań poświęconych procesom zmian administracji państwowej *dekady Gierka* oraz budowy administracji nowego typu po przełomie ustrojowym z 1989 r. Autorka podejmowała bowiem także tematykę reform rad narodowych w latach 1972-75, na przykładzie województwa koszalińskiego, funkcjonowania polskiej Straży Granicznej traktowanej jako instytucja administracji specjalnej, a nawet próbowała przypominać *Pierwsze dni stanu wojennego w województwie koszalińskim* (zob. wykaz *Rozdziały w monografiach*, poz. 3 i 10). Nie czynię Autorce z tego powodu zarzutu, odnotowując, z recenzenckiego obowiązku, że i takimi ścieżkami niekiedy podążała.

Ważną pozycję w tej grupie publikacji stanowi monografia *Administracja publiczna w Polsce na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ku europejskim standardom* wydana w 2011 roku. Praca ta była z pewnością poważną (i odważną) próbą podsumowania pewnego etapu prowadzonych przez Habilitantkę badań. Analiza struktury wewnętrznej i kolejności rozdziałów budzi jednak pewne zastrzeżenia z punktu widzenia logiki układu treści i doboru tematyki poszczególnych fragmentów. Niezrozumiałe jest podejmowanie problematyki ustroju administracji publicznej Francji, Niemiec i Wielkiej Brytanii po omówieniu spraw standardów unijnych w działalności administracji publicznej, a przed schematycznym opisem administracji samorządowej w III RP. Trudno również zrozumieć dlaczego Autorka oddzieliła tematykę administracji publicznej w III RP (II rozdział) od tematyki administracji

samorządowej (V rozdział). Monografia ta ma charakter opracowania zdecydowanie opisowego. Niewiele w niej odautorskich komentarzy, ocen i wyjaśnień. Praca ta ma niewątpliwie spore walory opracowania przydatnego w dydaktyce przedmiotów podejmujących problematykę samorządu terytorialnego i administracji publicznej.

Mimo podniesionych w ostatnim akapicie krytycznych uwag dotyczących przywołanej tam monografii, pozytywnie oceniam wszystkie *pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze* Habilitantki, z tą niezbyt udaną monografią. W czasie, kiedy prace te były ogłaszane, wносиły one nowe informacje i wiadomości w zakresie podejmowanej tematyki, a i aktualnie zawarta w nich wiedza nadal posiada wartości deskryptywne i eksplikacyjne. Można je traktować jako swoiste fotografie uchwyconych na nich, w określonym czasie, instytucji i zespołów ludzi, zaopatrzone w komentarz i objaśnienia Autorki.

Habilitantka od wielu lat bierze aktywny udział w rozmaitych formach współpracy naukowej oraz wymiany poglądów i doświadczeń. Aktywnie uczestniczyła w licznych konferencjach naukowych rangi krajowej i międzynarodowej, wygłaszając referaty i uczestnicząc w debatach panelowych. Była członkiem Komitetu Programowo-Naukowego I Konferencji Naukowej „Edukacja warunkiem bezpieczeństwa XXI wieku (kwiecień, Koszalin 2014 r.). Wchodzi w skład ogólnopolskiego zespołu realizującego w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim projekt badawczy pt. *Wybory do samorządu terytorialnego – analiza wybranych państw*. Jest również aktywna w zakresie popularyzacji nauki, co obrazuje zestawienie zamieszczone w pkt. I *Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki lub sztuki* Wykazu opublikowanych prac (s. 8).

Pani dr Agnieszka Lipska-Sondecka jako nauczyciel akademicki posiada znaczne doświadczenie dydaktyczne. Prowadzi zajęcia z przedmiotów podejmujących problematykę samorządu terytorialnego, organizacji i zarządzania w administracji publicznej, polityki rozwoju gospodarczego oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej. W okresie pracy w Politechnice Koszalińskiej była promotorem trzech prac magisterskich, a od 2010 r. – wypromowała 57 licencjatów. Jej zaangażowanie organizacyjne od 2012 r. wiąże się głównie z wykonywaniem funkcji rektora uczelni, w której jest zatrudniona.

W zakończeniu niniejszej recenzji pragnę stwierdzić, że dorobek naukowy Habilitantki, powstały po uzyskaniu stopnia doktora, potwierdzony ocenianymi tu publikacjami, aktywność naukowa oraz doświadczenie dydaktyczne i osiągnięcia w zakresie upowszechniania osiągnięć nauki potwierdzają Jej wysokie kwalifikacje jako nauczyciela akademickiego, rozległą wiedzę politologiczną, a także z zakresu dyscyplin pokrewnych, i umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych. **Oceniany dorobek, w tym szczególnie monografia pt. *Transformacja administracji publicznej w Polsce. Od upadku realnego socjalizmu do członkostwa w Unii Europejskiej*, stanowi znaczny wkład w rozwój nauk o polityce.** W oparciu o wyniki analizy osiągnięć Habilitantki stwierdzam, że odpowiadają one wymogom, warunkom i kryteriom określonym w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki⁵ oraz w §§ 3-5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego⁶.

Wnoszę zatem o nadanie postępowaniu habilitacyjnemu Pani dr Agnieszki Lipskiej-Sondeckiej, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dalszego biegu.

Łódź, 27 października 2015 r.

⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.

⁶ Dz. U. z 2011 r. Nr 196, poz. 1165.